

УДК 616.5+616.97:613.495:61:37.018.4

КУРС КОСМЕТОЛОГІЇ ТА ЕСТЕТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІВ

Н. Ю. Резніченко

Запорізький державний медичний університет

COURSE OF COSMETOLOGY AND AESTHETIC MEDICINE IN POSTGRADUATE EDUCATION OF DERMATOVENEROLOGISTS

N. Yu. Reznichenko

Zaporizhzhia State Medical University

У статті описані основні принципи викладання косметології та естетичної медицини під час післядипломної освіти дерматовенерологів. Розглянута тематика лекційних і практичних занять, висунуті пропозиції щодо особливостей проведення практичних занять з косметології та естетичної медицини.

The article is devoted to main principles of cosmetological and aesthetic medicine education of dermatovenerologists. The main themes which are very important in cosmetological practice are given in the article. Topics of lectures and practical classes, suggestions for peculiarities of practical classes on cosmetology and aesthetic medicine are worked out.

Вступ. На сьогодні косметологія та естетична медицина стали невід’ємними частинами не лише дерматовенерологічної практики, але й предметом поглиблених наукових досліджень. І останнім часом досить важко уявити собі лікування шкірних хвороб без врахування правильного косметологічного догляду, а інколи і специфічних косметологічних процедур. Так, наприклад, використання хімічних пілінгів (за відсутності протипоказань) дає позитивні результати при, здавалося б, “не косметологічних” хворобах Дар’є, Девержи, іхтіозах. Лікування вугрової хвороби неможливе без косметологічної механічної екстракції комедонів, застосування пілінгів, лазерної корекції рубців постакне. Отже, сьогодення вимагає від дерматовенеролога глибоких знань з косметології та естетичної медицини, які лікар може отримати в процесі післядипломної освіти.

Основна частина. При викладанні основ косметології та естетичної медицини на тематичних курсах у процесі післядипломної освіти ретельну увагу слід приділяти таким темам:

- 1) будова та функції шкіри;
- 2) діагностика стану шкіри і постановка дерматологічного та косметологічного діагнозу;
- 3) пілінги;
- 4) ін’єкційні методики в косметології;
- 5) апаратні методики в косметології;

б) клінічна фармакологія та косметологія;

7) основні естетичні проблеми шкіри та їх корекція.

Однією з найбільш актуальних тем практичних та лекційних занять на курсі косметології та естетичної медицини в процесі післядипломної освіти є саме “Будова та функції шкіри”. Оскільки знання структури шкіри на різних рівнях – від молекулярного до органного, функціонування структурних утворень шкіри, нормальної і патологічної анатомії та фізіології шкіри дає глибоке розуміння фізіологічних і патологічних процесів, що мають місце у зовнішньому покриві організму. Це сприяє вибору оптимальних, найбільш ефективних і безпечних, індивідуалізованих косметологічних процедур в осіб з різними характеристиками шкіри. Розгляд цієї теми має відбуватись в аспекті нерозривності з практичною косметологією. Наприклад: патогістологічні зміни епідермісу у випадках кератодермій → гіпертрофія рогового шару епідермісу за умов збереження його нормальної структури → можливість косметологічної корекції шляхом проведення хімічних пілінгів.

При розгляді теми “Діагностика стану шкіри” особливу увагу слід приділяти не лише особливостям візуального огляду, пальпації, але й сучасним інструментальним методам, таким, як ультразвукове дослідження шкіри, термографія, використання лампи Вуда, трихосканування, хроматографія та ін. Слід також робити акцент на особливостях постановки діагнозу

© Н. Ю. Резніченко

косметологічним пацієнтам. При цьому слід врахувати не лише наявність патологічних утворень на шкірі, але й тип і колір шкіри, її однорідність або неоднорідність, наявність ознак фізіологічного та фотостаріння, тип старіння. Оскільки всі ці параметри сприятимуть формуванню алгоритму у виборі найбільш ефективного та безпечного плану косметологічного ведення пацієнта. Так, наприклад, наявність комедональної форми вугрової хвороби є прямим показанням до проведення курсу хімічних пілінгів, проте в осіб з III–VI типом шкіри за Фіцпатриком використання цієї методики може призвести до дисколорації шкіри. Відповідно, перед проведенням хімічних пілінгів у таких випадках необхідно ретельно оцінювати критерії ризику/користі.

При розгляді тем “Пілінги”, “Ін’єкційні методики в косметології”, “Апаратні методики в косметології” велика увага має приділятися не лише алгоритмам проведення процедур, але й загальним та індивідуальним показанням до них, абсолютним і відносним протипоказанням, можливим побічним ефектам та ускладненням після їх проведення, їх профілактиці.

Оскільки пілінги стали широко розповсюдженою процедурою, яка проводиться як з лікувальною, так і з профілактичною метою, під час лекційних і практичних занять з цієї теми слід окремо розглядати фізичні (шліфовку мікрокристалом, механічну дермабразію, ультразвуковий і лазерний пілінги); хімічні (фруктовими кислотами, трихлороцтовою кислотою, фенолом), ензимні пілінги (ферментами рослинного та тваринного походження). На практичних заняттях з косметології, присвячених хімічним і ензимним пілінгам, обов’язково повинні розглядатись пілінгові суміші, критерії їх вибору, алгоритми проведення поверхневих і середніх хімічних пілінгів, передпілінгова підготовка та постпілінгова реабілітація.

Тема “Ін’єкційні методи в косметологічній практиці” є дуже великою за обсягом матеріалів, а отже, окремі практичні заняття потрібно присвячувати складовим темам. Ми рекомендуємо проводити окремі заняття за такими підрозділами цієї теми: “Мезотерапія”, “Біоревіталізація”, “Редермалізація”, “Біорепація”. Беручи до уваги актуальність, складність у виконанні, можливість тяжких побічних ефектів та ускладнень при проведенні певних ін’єкційних методик у косметологічній практиці, нами пропонується декілька лекційних і практичних занять проводити за наступними темами: “Контурне моделювання гіалуроновою кислотою”, “Контурне моделювання гідроксиапатитом кальцію”, “Контурне моделювання полімолочною кислотою”, “Плазмоліфінг”, “Ін’єкції аутофібро-

бластів”. Лекційний матеріал з наведених підрозділів повинен включати в себе показання та протипоказання до даних методик, їх можливі побічні ефекти та ускладнення, а практичні заняття мають бути присвячені технікам проведення процедур (починаючи з бесіди лікаря з пацієнтом і підписання інформованої згоди та закінчуючи реабілітацією особи в постін’єкційному періоді).

Окремих 5 практичних занять повинні мати на меті ознайомлення лікаря з особливостями ін’єкційних препаратів на основі ботулотоксину. Ці підрозділи теми присвячені загальним принципам введення ботулотоксину в організм людини, усуненню мімічних зморшок, корекції асиметрії обличчя, корекції форми обличчя, корекції гіпергідрозу.

Оскільки в практичній діяльності косметолога часто зустрічаються клінічні випадки, що вимагають одночасного застосування різних ін’єкційних методик, які потрібно правильно підібрати не лише за хімічним складом, але й за послідовністю проведення процедур, перервами між різними курсами, можливими комбінаціями протягом певного часового періоду, під час післядипломної освіти дерматовенерологів слід відокремити окремі практичні заняття, які були б присвячені ін’єкційній корекції верхньої та нижньої частини обличчя, зони шиї та “декольте”. Протягом цих занять слід приділяти увагу як загальним принципам і алгоритмам комбінації різних процедур, так і розбору клінічних випадків.

Тематика ін’єкційних методів в косметології не повинна обмежуватись лише корекцією шкіри обличчя. Актуальними на сьогодні є також склеротерапія та ін’єкційний ліполіз, з якими обов’язково повинні бути ознайомлені курсанти під час післядипломної освіти.

Практичні заняття за темою “Апаратні методики в косметологічній практиці” мають велику залежність від інструментального оснащення приміщень, пристосованих для навчання на курсах косметології. Проте враховуючи розвиток приватної медицини, чисельність клінік, що оснащені новітнім косметологічним обладнанням, лекційний матеріал з даної теми має містити принципи, показання та протипоказання, основні алгоритми та технологію виконання найбільш поширених апаратних методик. Перш за все, повинні бути розглянуті кріотерапія та кріодеструкція, дарсонвалізація, електрофорез, електростимуляція та електrolіполіз, лазерні технології (лазерні шліфовка, ліполіз, епіляція, фотоомолодження), радіохвильова терапія. На практичних заняттях за умов малого оснащення навчальних приміщень косметологічним обладнанням неоціненну

роль відіграють навчальні фільми з наведених методик.

Крім того, дерматовенерологи під час післядипломної освіти повинні бути ознайомлені з клінічною фармакологією з практичним застосуванням у сфері косметології. Метою цього навчального курсу, перш за все, є формування розуміння основних складових косметичних засобів і механізмів їх дії та взаємодії між собою. При викладанні даного курсу слід розглядати класифікацію косметичних засобів і їх складових, механізм їх дії, проникність до різних шарів шкіри та фактори, що можуть впливати на цей процес. Окремо мають бути розглянуті гігієнічні засоби по догляду за шкірою та тілом (засоби для очищення шкіри та зняття макіяжу, шампуні, засоби для

гоління, дезодоранти, засоби по догляду за ротовою порожниною), засоби для естетичного догляду за шкірою та її придатками (креми, маски, гомажі, скраби та ін.), декоративна косметика (пудри, тональні засоби, губні помади, декоративна косметика для очей та ін.).

Висновок. Під час викладання косметології та естетичної медицини в процесі післядипломної освіти дерматовенерологів ретельна увага повинна приділятися основним розділам косметологічної теорії та практики, освіта має нести практичну направленість і теоретичне обґрунтування для можливості подальшого застосування отриманих знань лікарями як у лікуванні дерматологічної патології, так і корекції естетичних недоліків.

Література

1. Мавров И. И. Анализ частоты, характера, возрастных аспектов обращаемости в косметологические клиники / И. И. Мавров, В. А. Цепколенко // Дерматология и венерология. – 2003. – № 3. – С. 45–47.
2. Медведева И. И. Справочник врача-дерматокосметолога / И. И. Медведева. – Киев : ООО “Доктор-Медиа”, 2011. – 152 с.
3. Перинатальні проблеми великого промислового міста України / [О. М. Лук’янова, Ю. Г. Резніченко, Ю. Г. Антипкіна ін.]. – Запоріжжя : Просвіта, 2006. – 356 с.
4. Проценко Т. В. Медицинская косметология в Украине: состояние проблемы / Т. В. Проценко // Дерматовенерология. Косметология. Сексопатология. – 2007. – № 1–4 (10). – С. 246–248.
5. Основи охорони жінок та дітей в Україні / Г. І. Резніченко, Ю. Г. Резніченко, В. Ю. Потєбня, Н. Ю. Резніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – 132 с.
6. Резніченко Н. Ю. Державне управління процесами медичного забезпечення дітей та жінок / Н. Ю. Резніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2009. – 108 с.
7. Законодательная база и особенности последипломного преподавания косметологии / Н. Ю. Резніченко, В. А. Бочаров, Ю. Г. Резніченко [и др.] // Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики. – 2010. – № 2. – С. 111–114.
8. Резніченко Н. Ю. Охорона здоров’я дітей і жінок в Україні: законодавство, стан здоров’я, шляхи вдосконалення / Н. Ю. Резніченко, Ю. Г. Резніченко, Г. І. Резніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2007. – 188 с.
9. Резніченко Ю. Г. Юридичні та етичні аспекти регулювання лікарської практики та проведення клінічних випробувань / Ю. Г. Резніченко, Г. І. Резніченко, Н. Ю. Резніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2010. – 140 с.

Отримано 26.02.14